

Euroopa vabatahtliku tegevuse aasta 2011

Kodanikuühiskonna
Sihtkapital

Foorumteater kui meetod vabatahtlike kaasamise ja juhtimise probleemide lahendamiseks koos kõigi osalejatega

Nikolai Kunitsõn, Lastekaitse Liidust

töötoa kokkuvõte

Foorumteatris on oma arvamuse avaldamine kõige olulisem!

Tutvumisring: Miks tulite töötuppa?

Huvitatud teatraalsusest; tulnud teadmisi koguma; foorumteatrist teada saama; äkki tuleb mõni hea mõte, mida kuskil mujal kasutada; et leida uusi lähenemisi, astuda rollist välja ja läheneda asjadele teisiti; tundus kahest huvitavam töötuba; Energiamaängud. Pall. Kärsed- sipsappau jne.

Mis on foorumteater?

Kogunemine, et arutleda, on seotud teatriga. Brasiillane Augusto Boal on foorumteatri autor. Teater ei ole elu, teatris ei saa öelda inimestele, mis nad peavad tegema. Inimesed peavad ise aru saama, mida nad peavad tegema. Foorumteatris ei ütle mitte keegi teile, mis te peate tegema, vaid osalejad saavad ise tegevuse käigus aru.

Üks asi on kui inimene ütleb midagi, teine kui ta teeb – kas keegi publikust ütleb midagi või ta tuleb lavale ja teeb seda ning näitab teistele.

Paljud probleemid on meie iseendi tekitatud. *Cops in the head* tehnikas – meie peades on mõtted, mis on meile pähe pandud teiste inimeste poolt, mille kohta hakkamegi mõtlema, et need on tõde. Foorumteatri peamine usk on, et kogu aeg toimub rõhumine, kas väljaspoolt või meie peas.

Üritame vaadata, mis on meie välimised rõhumised vabatahtlike kaasamisel ja millised sisemised? Pildimäng – kehaga tuleb kujutada nt mingit sõna.

Töötoa eesmärk pole niivõrd foorumteatrit tutvustada, kui arutleda nende probleemide ja murede üle, mis kaasnevad vabatahtlike kaasamisega, juhtimisega jne. Osalejad pakuvad välja märksõnu.

Probleemid märksõnadena:

- Kommunikatsioon – kuidas info jõuab inimesteni, kas ta saab asjast samamoodi aru; info antakse edasi, aga inimesed ei vasta.
- Vastutustunne – kes vastab, kes mitte. Nt. projekt rahvusvahelisest noorsoovahetusest, otsis juhendajat, leidis inimese, kes pärast ei esitanud aruannet ega andnud ennast näole.
- Hirmud – endalgi on; usalduse puudumine; harjumuspärasest väljumine. Valdonna juhtimine, mis on väga suur, tekitab suurt ebakindlust. Nt. ühingu avalike suhete juht – liiga suur teemavaldkond, peab olema kõiges hästi kompetentne, peab olema hästi universaalne, mis tekitab hirmu hakkamasaamise ees.

- Teadmatus, ebakompetents – juhendajad tunnevad, et nad pole piisavad, sest neil puuduvad teatavad teadmised ja oskused. On tunne, et oleks vaja väga laiapõhjalist oskuste ja teadmiste baasi.
- Inimeste tõhus suunamine/juhtimine – kuidas saan inimesed panna tegema neid asju, mis organisatsioonil oleks vaja teha, et ei rapsiks üksi ja vabatahtlikud võtaksid vastutust?
- Tagasiside – vabatahtlike poolt.
- Kui oled inimese võtnud mingile tööle, mis tuleb välja, et ei sobi talle, ja ka ei meeldi, siis kuidas leida midagi paremat? Kuidas kasutada vabatahtlikke parimal viisil, et mõlemad pooled oleks rahul? Teinekord ei julge inimene ise väljendada, et see ei ole päriselt see, mida ta tahaks teha.
- Motivatsioon – ise olen vabatahtlik ja koordineerin vabatahtlikke. Kust saada motivatsiooni teisi motiveerida, kui keegi sind ennast ei motiveeri?
- Ajaplaneerimine – mõni on vabatahtlik ööpäev läbi. Kuidas jagada ennast töö, vabatahtlikkuse ja isikliku elu vahel? Kuidas tajub keegi eraelu ja muu tegevuse piire?
- Ühtlane vastutuse ja ülesannete jagamine grupis, et ei näidataks kolmanda poole poole näpuga – tema teeb nii vähe ja mina raban.
- Kuidas hoida vabatahtlikke, kõigil on palju tegemisi. Lühiajalised vs pikaajalised vabatahtlikud.

Kõik ruumis olnud on ise olnud vabatahtlikud.

Miks me mängime mängu?

Et inimesed oleksid vabamad; õpime üksteist tundma; et paneksime rohkem tähele; ka lapsed arenevad läbi mängu.

Foorumteatris – mängud on selle üks tähtsamaid osasid. Tänapäeva maailmas on olemas ka füüsiline rõhumine nt sundasendid. Mängudes liigutame keha viisil, kuidas tavaliselt ei tee ning sellega vabastame energiat.

Kaks valitud põhiprobleemi ja nende näitelood:

1) Kommunikatsioon

- Vabatahtlike kättesaamine ja üles leidmine. Kontaktid.
- Suure laagri korraldamine Käsmus umbes 200 osalejaga, nendest 50 liikumispuudega inimest üle Eesti. Vabatahtlike vahel on kõik ülesanded jagatud. Ka vabatahtlike koordinaator on olemas ning kõigil vabatahtlikel raadiosaatjad. Vabatahtlike koordinaatori töö aga ei olnud tõhus. Vabatahtlik kaotas raadiosaatja ära, pöördus sellega laagri juhi poole mitte oma koordinaatori poole, kellel polnud aega asjaga tegeleda. Vabatahtlik läks seepeale ise kadunud raadiosaatjat otsima ja kedagi ei teavitanud, ei julgenud oma koordinaatori poole pöörduda. Tekitas sellega kaose ja laagrilistele lisatöö, sest keegi ei teadnud, kus ta on ja mida teeb – seda lugu ka etendati foorumteatri meetodi kohaselt.

2) Motiveerimine

- Teadlikult inimeste vabaühenduste kontekstist välja tõmbamine – nt. käiakse koos seenel. Tehakse koos lõbusaid üritusi ja ei räägita nende ajal tööasjadest. Kokkusaamine peab

olema ka teiselt tasandilt kui töö ja stress. On mõjunud väga hästi ja andnud väga head tagasisidet.

- Draamafestivalil vabatahtlike juht ei liigutanud ise lillegi, ainult käsutas. Tüdrukud pidid raskeid diivanid tõstma, juht ise ei teinud midagi, lihtsalt tuli ja oli. Ei motiveerinud, lihtsalt käsutas. Väga halb kogemus, mis võttis vabatahtlikuks olemise isu ära.
- Inimeste tiimi kaasamisel on mõni juhendaja väga pessimistlik. Ei usuta selle võimalikkusesse, mis sa teed. Mõni inimene väljaspoolt ütleb, et ma ei usu, et su kokkusaamisele tuleb inimesi. Kui sinus selline tunne tekitatakse, on see väga halb, eriti kui need on inimesed, kes on eeskujuks, autoriteediks. Kui ise usud oma asja ja keegi teine on pessimistlik selle suhtes, siis see mõjub väga haavavalt ja tööd raskendavalt.
- Vatupidiselt, kui keegi usub sinusse ja väljendab seda, siis see mõjub inspireerivalt ja motiveerivalt.
- Oma aktiivgrupis mõjub väga insipeerivalt, kui keegi jagab kõigiga oma ühte head ideed, nt foorumis. Eriti siis, kui keegi kiidab takka ka. Häid ideid ja emotsioone ei saa kunagi ületähtsustada. Nendega saab innustada.

Foorumteater:

Väljatoodud probleemide etendamine:

3 tegelast: kannataja, rõhuja ja kontrapunkt (inimene, kes võiks teha midagi, aga ta mingil põhjusel ei tee)

3 steeni: soov ja tahe midagi teha; läheb halvasti; läheb veel halvemini – nagu päriselu, aga veel teatraalsemalt halvemini, et tekitada kaastunnet.

Eeletoodud ühe väljavalitud probleemi etendamine.

1. etapp – piltteater, tegelaste valik:

- peategelane: vabatahtlik Paul 17-aastane
- rõhuja: 43-aastane Tamara; tal pole aega; teda vihastab, et vabatahtlik ei jälgi protseduureegleid; ei usalda Pauli
- kontrapunkt

2. etapp – loo etendamine

Loo ümberjutustamine: Paulil oli mure, tahtis rääkida, aga teda ei kuulatud, Paul läks ära, sest teda ei kuulatud. Usuti, et Paul sai negatiivse kogemuse vabatahtlikust tööst. Samas hakkas inimestel kahju ka rõhuja tegelasest, sest ilmselgelt hoidis ta oma emotsioone vaka all, mattis negatiivseid tundeid ja seetõttu käitus läbematult ja kurjalt Pauliga.

3. etapp – uus läbimäng

Võib öelda stopp, kui keegi arvab, et sellel kohal võiks mõni tegelane teistmoodi käituda, et probleemi lahendada, et Paul tahaks olla tulevikus ka vabatahtlik.

Üks osaleja näitab, mida Paul võiks teisti teha. Korraldab otsimisaktsiooni. Tekkis küsimus, kas on vaja, et kõik läheksid raadiosaatjat otsima, sest laagrielu peaks jätkuma. Hea oli, et uus Paul läks kontrapunkti juurde ja kaasas teda oma probleemi. Hea lahendus, sest pole mõtet pöörduda inimese poole, kellel on kiire.

4. etapp – uus stseen.

Mis sai siis, kui Paul läks üksi otsima ja kellelegi ei öelnud. Uus Pauli osatäitja.

Saaks edasi vaadata: Kerime 10 tundi edasi, Paul on kadunud, mis nüüd saab? Teised hakkavad taga otsima jne.

Esiialgu näidatakse lugu järjest hullemaks minevana, liialdatuna. Head lõpud peavad tulema asendustest, see, millega inimesed vahele segavad, see peaks muutma loo heaks.

Meetod töötab väga hästi lastega, aga ka kogukondadega, kindlate sihtrühmadega, lastes neil valida probleemi ja need läbi mängida.

Rohkem infot saab: <http://foorumteater.com/>

Kokkuvõtte koostas Grete Kõrgesaar

Vabatahtlike juhendajate kogemuste jagamise koolitus

4.-5.november 2011, Tallinn